

Finanssivalvonta

FIVA 11/01.00/2018

Määräysten ja ohjeiden muutos: Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus

Yleiset asiat

Luvut 1-4

4.5 Kohdassa (58) ehdotetaan määräysten ja ohjeiden ”Luottoriskin hallinta xx/2018” nimen ja numeron päivitystä koska kyseiset määräykset ja ohjeet on tarkasteluhetkellä jo julkaistu. (Määräykset ja ohjeet 4/2018 Luottoriskin hallinta rahoitussektorin valvottavissa)

Luvut 5-8

-

Luku 9 Konsernitilinpäätös ja luku 10 Taloudelliset katsaukset

9.3. kohta (16) Lain luottolaitostoiminasta 12 luvun 10 §:n 2 momentin mukaan luottolaitoksen on konsernitilinpäätöksessä sovellettava kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja tilanteessa, jossa luottolaitos on tehnyt vuokrasopimuksen, jonka kohteena olevaan hyödykkeeseen perustuvat riskit ja edut siirtyvät olennaisilta osin vuokralleottajalle sopimuskauden alkaessa. Lain teksti viittaa pian kumottavaan IAS 17:än ja ei siten sellaisenaan asiallisesti sovellu 1.1.2019 voimaan tulevaan IFRS 16:n kaikkiin vuokrasopimuksiin erityisesti vuokralleottajan näkökulmasta kansallisissa konsernitilinpäätöksissä. Kirjanpitolautakunnan lausunto on annettu kattamaan ainoastaan KPL 5.5b:n soveltaminen. LLL tulisi päivittää tämän asian osalta. Asia tulisi ottaa myös huomioon määräysten ja ohjeiden konsernitilinpäätös-luvussa.

9.3. Vaikka olennaisuus yleisenä tilinpäätösperiaatteena on lisätty kirjanpitolakiin (3 luku 2a§) ja mitä pykälää tulee myös LLL:n mukaan noudattaa luottolaitoksissakin, toivotaan olennaisuuden käsitteen selkeyttämistä suhteessa erityisesti IFRS 16 soveltamisvelvollisuuteen pienten pankkien konsernitilinpäätöksissä, joihin esimerkiksi yhdistellään pelkkiä tytäryhtiöitä.

Luku 11 Taseen ja tuloslaskelman kaavojen täyttäminen

11.4. Aineettomat hyödykkeet (kohdat 29-31)); Kohdan (38) Aineellisten hyödykkeiden lisäksi myös tietyt aineettomat hyödykkeet voivat olla vuokrasopimuksen kohteena. Mahdollisuutta ei nyt ole huomioitu aineettomissa hyödykkeissä.

11.4. (38) ehdotuslisäys: ”...tulee tällainen ”käyttöoikeusomaisuuserä” eritellä liitetiedoissa IFRS 16.47 perusteella...”. Nyt tekstissä käytetty vain termiä ”hyödyke”.

11.7. (119): ”Arvopaperikaupan nettotuotot Kohdasta (118) poiketen on vaihtoehtoisesti mahdollista kirjata kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusinstrumenteista ja erikseen esitettävistä kytketyistä johdannaisista johtuvat korko- ja osinkotuotot sekä

korkokulut arvopaperikaupan nettotuottoihin”. Tätä ala pitää hyvänä lisäyksenä. Huomioitavaa kuitenkin on, että kun osinkotuotot niistä tradingsalkkuun sisällytetyistä oman pääoman ehtoisista instrumenteista voidaan jatkossa sisällyttää arvopaperikaupan nettotuottoihin, tulisi kohdan (107) ”Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista” tekstiä päivittää niin, että tämä huomioidaan kohdasta poikkeavana käytäntönä. Muuten kohdat ovat osinkojen osalta ristiriidassa keskenään.

11.7. Kohta (141) Finanssiala (FA) tiedustelee voiko Finanssivalvonta arvioida uudelleen luottotappioiden esittämisaikaa tuloslaskelmakaavassa. Tällä hetkellä määräysten ja ohjeiden kohdan (141) mukaan lopulliset luottotappiot tulee merkitä liiketoiminnan muihin kuluihin. Perusteluna uudelleenarvioinnille toteamme, että IFRS 9 ei ota kantaa tappion esittämisaikaa tuloslaskelmakaavassa. Lopulliset luottotappiot kasvattavat liiketoiminnan muita kuluja huomattavasti, mikä vaikuttaa kulu-tuotto -suhteeseen ja kulujen vertailtavuuteen eri ajankohtien ja eri toimijoiden välillä. IFRS-raportoinnissa sekä myös FINREP-raportoinnissa pankit pääsääntöisesti esittävät lopulliset luottotappiot samalla rivillä odotettavissa olevien luottotappioiden kanssa. Lopullisten luottotappioiden osuus odotettavissa olevissa luottotappioissa voidaan tuoda esiin liitetiedoissa. FA toivoo, että asia huomioitaisiin niin, että mahdolliset muutokset tulisivat voimaan jo 31.12.2018

11.7. Ehdotamme yllä olevan perusteella, että kohtiin (143) ja (144) tehtyjen lisäysten (alla) johdosta poistetaan kohta (141): ”Erään merkitään lopulliset luottotappiot IFRS 9.5.4.4 mukaisesti”.

11.7. Ehdotamme yllä mainitun lisäksi, että kohtaan (143) lisätään teksti: Erään merkitään myös odotettavissa olevien luottotappioiden peruutukset ”ja jaksotettuun hankintamenoön kirjattujen rahoitusvarojen lopulliset luottotappiot”.

11.7. Ehdotamme yllä mainittujen lisäksi, että kohtaan (145) lisätään teksti: Erään merkitään myös kohdassa (144) mainittujen rahoitusvarojen odotettavissa olevien luottotappioiden peruutukset, osakkeiden ja osuuksien arvonalentumistappioiden peruutukset ”ja kyseisten erien lopulliset luottotappiot”.

Luku 12 Liitetiedot

Osinkotuotot määrätään eriteltävän 12.4.3 ”Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista”-tuloserän yhteydessä. Kyseisessä erässä erikseen määrätään eriteltävän kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot, vaikka nämä osingot eivät liity enää tähän tuloserään, jos sovelletaan arvopaperikaupan tuottojen ja kulujen kirjaamiseen nyt annettua vaihtoehtoa.

12.4.5 Arvopaperikaupan nettotuotot kohta (86) ei puolestaan pyydä erittelemään erikseen osinkotuottoja kyseiseen liitetietoon. Kun on tarkoitus liittää arvopaperikaupankäyntiin liittyvien instrumenttien osingot tähän erään niin niistä tulisi ohjeistaa liitetietojen osalta tarkemmin tässä yhteydessä.

12.4.9 Liittyen yllä luvussa 11.7. ehdottamaamme kohdan (141) poistoon liitetiedon 12.4.9. Liiketoiminnan muut kulut erittelystä tulisi poistaa erittelyn kohta ”lopulliset luottotappiot” ja liittää lopullisten luottotappioiden erittely toiseen liitetietoon odotettavissa olevien luottotappioiden yhteyteen.

12. Yleisesti FA haluaa tuoda esiin, että määräysten ja ohjeiden liitetiedot luvussa 12 saattavat kansallisen tilinpäätöksen tekeväälle erillisyhtiölle olla tietyissä tapauksissa yksityiskohtaisemmat ja joissain kohdin ylittää IFRS-konsernitilinpäätöksen tekevän luottolaitoksen liitetietovaatimukset. Finanssivalvonnalla on mahdollisuus antaa helpotuksia kansainvälisten tilinpäätösstandardien liitetiedoista LLL 12 luvun 2 mom mukaan. Liitetietovaatimuksia määräykseen ja ohjeisiin tulee IFRS-standardien (IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13, IFRS 16, IAS 40) olennaisten liitetietojen lisäksi lähinnä Valtiovarainministeriön asetuksesta 76/2018 (VMA). VMA:sta ja muualta tulevien liitetietojen ajantasaistaminen kattavasti suhteessa IFRS-liitetietovaatimukseen ja muualla annettaviin Pilari III-tietoihin olisi toivottavaa tehdä, jotta liitetietovaatimukset eivät olisi päällekkäisiä. Tiedustelemme esimerkiksi seuraavien liitetietojen mahdollista päivytystä. Alla olevan esimerkkilistan liitetiedot ovat vaativampia kuin IFRS-tilinpäätöksen vaatimat liitetiedot:

-12.3.3 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä kohta (12) Liitetieto-määräys perustuu Tilastokeskuksen viralliseen sektoriluokitukseen. Käsitksemme mukaan Tilastokeskuksen tarpeet on nykyisin huomioitu viranomaisraporteissa.

-12.3.4 kohta (13) Arvopapereiden jako rahoitusvälineryhmittäin julkisesti noteerattuihin ja muihin sekä 12.3.6 kohta (25) Osakkeiden ja osuuksien jako julkisesti noteerattuihin ja muihin. Kohdat perustuvat nyt VMA 17§ 1 momentin 14-kohtaan.

-12.3.23 Luottolaitoksen rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma (VMA 17 § 1 mom 6 kohta: saamisten maturiteetti tase-erittäin) vrt. Pilari III:ssa vaadittavat tiedot riskiperusteisten erien maturiteettijakaumasta, missä nämä tiedot annetaan kassavirroista. Määräysten ja ohjeiden kyseisessä liitetiedoissa määräyksenä esitetty maturiteettijakauma on puolestaan tarkemmalla tasolla kuin IFRS:n maturiteettijakauma.

-12.3.24 kohdat (58-60) Tase-erien erittely koti- ja ulkomaanrahan määräisiin ja samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä vrt. Pilari III-tiedot tase päävaluutoittain.

-12.4.5. Arvopaperikaupan nettotuotot kohta (88).

Luvut 13-16

-